

SLOVENSKI

Izdaja in tiska časopisno-slovočniško podjetje Slov. poročevalce
Direktor: Rudi Janžaba — Glavni in odgovorni urednik:
Sergej Vošnjak — Za tisk odgovarja Franc Pleš — Ured-
ništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524
— Uprava Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524
— Glasni oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 4, telefon
21-496, za Ljubljanske naročnike 20-463, za sultanje 21-832 —
Posta predal 23 — Tek. r. 60-KB-4-2-367 — Mesečna naroč-
nina 200 dinarjev

Poročevallec

POLOZAJ V FRANCIJI PRED FAUROVO OSTAVKO

Vsak vztraja pri svojem

Ljudski republikanci so ponovno ponudili voditelja republikanske fronte narodno zvezo vseh republikanskih strank — Prevladuje mnenje, da čaka vse francoske stranke težka od-
govornost, če bo sestavljena manjšinska vlada ob »spremenljivi večini«

Pariz, 22. jan. (Tanjug) Dva dneva pred uradnim začet-
kom vladne krize je položaj še vedno popolnoma nejasen.
Plenum izvršnega odbora ljudskega republikanskega gibanja
je na današnjem zasedanju ponovno pritisnil na republikan-
sko fronto, naj opusti misel na sestavo manjšinske vlade in
sprejme ponudbo za narodno zvezo vseh republikanskih
strank. Voditelja socialistov in radikalov Guy Mollet in Men-
des-France sta na kratkem sestanku tik po objavi sklepa ljud-
ske republikanske stranke zavrnila pritisk strank desne sre-
dine in vnovič potrdila, da prevzamejo odgovornost za se-
stavo manjšinske vlade.

dikal in vse njihovo delo kaže,
da niso opustili namere po usta-
novitvi ljudske fronte treh le-
vičarskih strank. Zato je še
vedno negotovo, če bodo komu-
nisti podprli republikansko fron-
to v njeni zahtevi za homogeno
vlado. Nekatere točke programa
republikanske fronte se sko-
raj ujemajo s komunističnimi.
Zlasti velja to za prednost, ki
naj jo dobi pri obravnavanju
vprašanja Alžira, velike social-
ne probleme in ukinitve držav-
ne subvencije za verske usta-
nove in šole. Za ostale točke
svojega programa, zlasti za ev-

ropsko integracijo in reformo
volilnega zakona bi mogla re-
publikanska fronta dobiti pod-
poro vsaj enega dela strank des-
ne sredine. Toda kakor je tudi
zamislil o »spremenljivi večini«
ob podpori zdaj desnice zdaj le-
vice videti stvarna, poglobljeni
problem je vendarle, kako do-
biti kakršnokoli večino za ce-
lotni kratkoročni program bo-
doče manjšinske vlade.
Ko bodo prevzeli odgovornost
za sestavo manjšinske vlade,
bodo socialisti in radikalni po-
stavili tudi vse ostale poslance
pred težko odgovornost, da bodo
z zavrnitvijo edine moške par-
lamentarne rešitve za sestavo
vlade začeli dolgo obdobje novih
kriz in parlamentarne negoto-
vosti.

Izvršni odbor ljudskih repu-
blikancev je imel sestanek si-
noči in danes in poslušal referat
generalnega sekretarja Si-
moneta, ki je poudaril željo
ljudskih republikancev po »rd-
ni večinski vladi in opozoril
na nevarnost, ki bi grozila
Franciji, če bo republikanska
fronta v skupščini sprejela pod-
poro komunistov. Končno sta
lišče pa parlamentarna sku-
pina ljudske republikanske

stranka zavzela šele v debati o
investituri nove vlade.
Odgovor Mendés-Francea in
Guya Molleta na ta pritisk do-
kazuje, da se bo republikanska
fronta glede na to vsaj za prvi
čas usmerila k podpori komu-
nistične partije, ki ima najmoč-
nejšo parlamentarno skupino.
Toda prav tako kot stranke desne
centra, tudi komunisti
vztrajno poskušajo doseči iz-
ključno zvezo s socialisti in ra-

NAM IL O KOREJSKEM VPRAŠANJU Pot k združitvi

Po izjavi severnokorejskega zunanjega mini-
stra so glavni pogoji: umik tujih čet ter zbliz-
žanje in sodelovanje obeh delov Koreje

Pjongjang, 22. jan. (Nova Ki-
tajska.) Severnokorejski minister
za zunanje zadeve Nam Il je iz-
javil v intervjuju, ki ga je dal
nekemu britanskemu novinarju,
da bo na Koreji mogoče trajen
mir samo, če se iz Koreje usaki-
mo vse tujе čete in bi našli
končno miroljubno rešitev ko-
rejskega vprašanja. Nam Il je
dejal, da ves korejski narod želi
čimprej združitev Koreje in da
se severnokorejska vlada na vsi
moč trudi, da bi to dosegla. Go-
voril je tudi o tem vprašanju, je

obiskal Severno Korejo. Menim,
je dejal Nam Il, da so dane vse
možnosti za prisrčne zveze in so-
delovanje v smislu ureditve
praktičnih vprašanj med Sever-
no in Južno Korejo. Glede dela
neutrálne komisije za premirje
je Nam Il na koncu dejal, da je
njeno delovanje nujno potrebno
tako dolgo, dokler obstaja spo-
razum o premirju.

**Sestanek
Ču En Laj - U Nu**
Rangun, 22. jan. (AFP.) Urad-
no so sporočili, da se bosta pre-
sedenk burmanske vlade U Nu in
predsednik kitajske vlade Ču En
Laj 7. in 8. februarja sešla v
Lveji na meji med Burmo in
Junanom. Na sestanku bosta baje
razpravljala o trgovinskih zve-
zah med državama po novi cesti,
ki veže Sinlunkabo in Lvejo.

Nam Il
Nam Il dejal, da je združitev od-
visna od zblizžanja in sodelovanja
Južne in Severne Koreje ter od
vseh prizadetih držav. Treba je
utreti pot za zblizžanje med obo-
ma deloma Koreje. Severno-
korejska vlada bo dala jamstvo
za varnost in delovanje vseh
pripadnikov Južne Koreje, ki bi

Zadrega v Beli hiši

Pojasnilo zunanjega ministrstva k Luceovi izjavi — Eisenhower po-
klican na razgovor senatorja Georga, ki je izjavil, da bi bile koristne
»pametne spremembe« v zunanji politiki

Washington, 22. jan. (Reuter.)
Zastopnik ameriškega minist-
rstva za zunanje zadeve je iz-
javil včeraj, da ministrstvo ni
vplivalo na glavnega urednika
časopisa »Life« Henryja Lucea,
naj da izjavo v zvezi z intervju-
jem ameriškega ministra za zu-
nanje zadeve Fosterja Dullesa.
Po njegovih besedah niti mini-

ster za zunanje zadeve niti kdo
drugi v States departmentu ni
zahteval od Lucea, naj poda
omenjeno izjavo.
Predsednik zunanje-političnega
odborna ameriškega senata Walter
George je izjavil včeraj, da bi
»pametne spremembe« v ame-
riški zunanji politiki utegnile
biti koristne. Iz zunanje politike
bi morali, kolikor je to mogoče
»izločiti osebnosti«. V političnih
krogih menijo, da je George s
tem namigoval na državnega se-
kretarja Dullesa, čeprav ga v
govoru ni naravnost omenil.
Predsednik Eisenhower je za
jutri povabil senatorja Georga
v Belo hišo na razgovor o zu-
nanji politiki. Senator George se
je bil doslej držal v kritiki
Dullesove izjave »Na robu vojne«
bolj ob strani in menijo, da ga
je Eisenhower povabil na raz-
govor, ker bi ga rad pridobil za
to, da bi pomiril napade demo-

kratov na Dullesa. Prav zaradi
tega razlagajo zadnjo Georgeovo
izjavo pred odhodom v Belo hišo
kot namig ameriškega predsed-
niku, da njegov molk nikakor ne
pomeni, da odobrava Dullesove
izjave.
**»Dokrita zarota
v Argentini«**
Buenos Aires, 22. jan. Reuter
poroča, da so danes v Argentini
prišli skupino civilnih in voja-
ških šefov, med njimi tudi biv-
šega ministra v vladi generala
Leonardija generala Juana Joseja
Uranga, češ da so pripravljali
zavoto proti sedanjim vodil-
cem. Uranga je, da je Uranga pri-
pravil upor garnizije v Buenos
Airesu. Udar naj bi bili izvedli
včeraj, pa so bili voditelji prej
prijeti. Sinoči so oborožene stra-
že varovale poslopje vlade, mi-
nistrstvo vojske in druge važne
strateške točke v Buenos Airesu.

Delavska ofenziva

proti neofašističnemu gibanju Pierra Poujada
— Velika zborovanja »Force Ouvriere«

Pariz, 22. jan. (Tanjug) Fran-
coska socialistična sindikalna or-
ganizacija »Force Ouvriere« je
začela danes med delavci in
državljanji široko akcijo proti
neofašističnemu gibanju Pierra
Poujada. V skoraj vseh sindikal-
nih organizacijah te centrale so
imeli danes velika zborovanja in
iskrene sestanke, na katerih so
sklenili, da bodo bojkotali pri-
padnike Poujadove stranke in

začeli boj proti utrjevanju
fašizma.
Na enem izmed največjih zbor-
ovanj je sinoči v Limogesu
govoril podpredsednik franco-
skega ekonomskega sveta René
Richard, ki je opozoril na slabe
strani francoskega davčnega si-
stema. Navedel je med drugim,
da je štiri petine francoskih
trgovcev prijavilo davčnim obla-
stem manjše dohodek kot jih
imajo po prečni plačani delavci.
Če to drži, je dejal Richard, je
treba zapreti dosti trgovin, trgo-
vca pa zaposliti v proizvodnji.
Richard je med drugim dejal,
da bodo pristajali Poujada, če bi
se z vozovi napotili v prestol-
nico, naleteli na pariške delavce,
ki jim bodo preprečili pohod v
Pariz.

Elektrogospodarska skupnost Slovenije

Poročilo o stanju dotoka na re-
ken in indeks proizvodnje za 21.
Januar 1956.
Srednji dnevni dotok v kub-
metrih na sek.:
Drava, Dravograd 116 (lani 132);
Sava, Moste 9,5 (lani 9,7); Sava,
Medvođe 72,7 (lani 49,5); Soca,
Doblar 108,1 (lani 96,9).
Indeks proizvodnje v primerjavi
s 1955. letom 103.

VREME

Vremenska napoved za pone-
deljek: Delno do zmerno oblač-
no vreme. V jugozahodni Slove-
niji oblačno in zamagleno, vmes
manjše kratkotrajne padavine.
Najnižje nočne temperature —
na +1, na Primorskem okrog 6.
najvišje dnevne med 5 in 10. v
vzhodni Sloveniji; do 14 stopinj
v. Opakine zmeren jugozahodnik.

Mao Ce Tung sprejel naše novinarje

Peking, 22. jan. — Predsednik
LR Kitajske Mao Ce Tung je
danes sprejel jugoslovanskega
veleposlanika na Kitajskem Vla-
dimirja Popovića in delegacijo
Zveze novinarjev Jugoslavije.
Veleposlanik Popović je na
tem sprejemu izročil kitajskemu
predsedniku filmski projektor in
dva filmska tečnika, darilo pre-
sdenika Tita.

Stranka Urha Kekonnena vodi

Heleinki, 22. jan. (AFP.) Pri
nedavnih volitvah za člane vo-
lilnega telesa, ki naj bi izvolilo
predsednika Finske republike, je
dobila največ glasov agrarna
stranka Urha Kekonnena, in
sicer 88. Socialna demokratska

stranka je dobila 72, konservati-
vna pa 57 mandatov. Ostale
mandate so dobili narodno repu-
blikanska unija (56), švedski libe-
ralci (20) in finska liberalna
stranka (7). Skupno je bilo izvo-
ljenih 300 članov volilnega telesa.

Nemško opozorilo

da Eden in Eisenhower ne bi pozabila na nem-
ško vprašanje — Pričakujejo, da bo Eden spro-
žil tudi vprašanje sprejema pekinške vlade v
Organizacijo združenih narodov

Bonn, 22. jan. (AFP.) Zahodno-
nemški veleposlanik v Londonu
Von Herwarth je izročil danes
britanskemu ministru za zunanje
zadeve Selwinnu Lloyd-u no'vo za-
hodnonemško vlado. V vladnih
krogih izjavljajo, da je zahodno-
nemška vlada hotela z noto opo-
zoritvijo ZDA in Veliki Britaniji,
da bi morala biti združitev Nem-
cije na dnevnem redu sestanka
Eden — Eisenhower. Razen tega
domnevajo, da je bila izročena
nota tudi spritno bližnjega obiska
sovjetskih voditeljev v Veliki
Britaniji.

New York, 22. jan. (Tanjug.)
Napovedan Edenov obisk je
predmet številnih komentarjev
ameriških časopisov, ki izražajo
mnenja, da bo verjetno najbolj
neprijetna zadeva, ki bi jo
upregel Eden sprožiti v Washing-
tonu, sprejem pekinške vlade v
Združene narode. V Washingto-
nu upajo, da Eden tega vpraša-
nja ne bo zagovarjal »preveč
goreč«, da pa se bo verjetno od-
ločneje zavzemal za olajšanje
trgovske zamenjave s Kitajsko.
»New York Herald Tribune«
piše, da bodo razgovori usmer-
jeni na razmere na Srednjem
vzhodu. Zahod mora še naprej
»previdno oboroževati Izrael«, da
ne bi »trpelo ravnovesje sil med
njim in arabskimi državami«.

Obsedno stanje v Braziliji podaljšano

Rio de Janeiro, 22. jan. (Reu-
ter.) Po ukazu, ki ga je včeraj
podpisal vršilec dolžnosti pre-
sdenika Brazilije Nereu Ramos,
bodo obsedno stanje v Braziliji
podaljšali še za 30 dni. Prejšnji
teden je Ramos izjavil, da za-
htejajo oborožene sile podaljša-
nje obsednega stanja »spritno
tega, ker se še vedno čuti sub-
verzivni vplivi«.

Ta časopis meni, da so med
ZDA in Veliki Britanijo razlike
v pogledih na razna vprašanja.
Namen sestanka je prav ta, da
se izravnavo razlike in zvrsta
skupna pot v mednarodnih za-
edah.

Obsedno stanje so bili uvedli v
Braziliji 25. novembra, da bi
novo izvoljenemu predsedniku
Kubitschku omogočili prevzeti
dolžnosti v normalnih razmerah.

»Pravda« o novem pro- računu ZDA

Moskva, 22. jan. (Tanjug) —
Današnja »Pravda« graja Eisen-
howerjev predlog novega pro-
računa ZDA in piše, da vladajoči
washingtonski krogi ne žele
opustiti dosedanje politike
hladne vojne in oboroževalne
tekme. Proračun ZDA naspro-
tuje ženevskemu d'hu, ker na-
laga ameriškim državljanom no-
va davčna bremena, za socialne
potrebe prebivalstva pa so do-
ločena je neznatna sredstva.
Dejstvo, da sta dve tretjini pro-
računskih sredstev namenjeni
za vojaške potrebe, dokazuje po
mnenju »Pravde«, da so neka-
teri ameriški krogi proti ure-
ditvi navedenih sodobnih pro-
blemov — zmanjšanju oboroži-
tev in prepovedi atomskega oro-
žja.

PRIPRAVE ZA RAZGOVORE O POSARJU

V Bonnu se zavedajo težav

Sarski predstavniki zahtevajo poleg priključitve k Zah. Nemčiji tudi
vrnitev gospodarskih kapacitet zvezni republiki — Po njihovi želji
naj bi Bonn dobil tudi posarske glasove v evropski posvetovalni
skupščini — Računajo, da v Parizu ne bodo privolili na to

Bonn, 22. jan. (Tanjug.) Po po-
svetovanju z zastopniki posarske
vlade, koalicijskih strank ter go-
spodarstveniki so se v Bonnu za-
čele priprave za pogajanja s
Francijo o rešitvi posarskega
vprašanja. Vlada je ustanovila
poseben odbor zastopnikov mi-
nistristva za zunanje zadeve, mi-
nistristva za vsenemška vpraša-
nja in gospodarskih resorov, ki
bo proučil vsa vprašanja, ki bi

utegnala biti predmet razgovorov.
Iz dobro poučenih virov se je
zvedelo, da so sarski predstavi-
niki med razgovori v Bonnu iz-
razili zahtevo, naj bi na franco-
sko-nemških pogajanjih ne go-
vorili samo o politični združitvi
področja z Nemčijo, pač pa tudi
o vrnitvi njegovih gospodarskih
kapacitet zvezni republiki. Zast-
opniki Posarja so pri tem iz-
razili pripravljenost, da se go-
spodarska vprašanja rešujejo po-
lagoma.

sedaj v skupščini 18 glasov (od
katerih odpadejo trije na sarske
predstavnike), prav toliko mest
pa bo imela tudi delegacija Za-
hodne Nemčije. Na zahtevo vlade
v Saarbrücknu naj bi njene
tri glasove po priključitvi pod-
ročja zvezni republiki dodali
glasovom Zahodne Nemčije. S
tem bi v razdelitvi mest med
Francijo in Zahodno Nemčijo
nastalo razmerje 21:15 v korist
Nemcev, na kar pa Pariz, kakor
računajo z gotovostjo, ni pri-
pravljen privoliti. Zato bo ban-
ska vlada verjetno sprejela sta-
lišče Pinaya, naj bi v primeru
vrnitve Posarja Nemčiji razmer-
je francoskih in nemških glasov
v posvetovalni skupščini ostalo
še naprej 18 proti 18.

»Dokrita zarota v Argentini«

Buenos Aires, 22. jan. Reuter
poroča, da so danes v Argentini
prišli skupino civilnih in voja-
ških šefov, med njimi tudi biv-
šega ministra v vladi generala
Leonardija generala Juana Joseja
Uranga, češ da so pripravljali
zavoto proti sedanjim vodil-
cem. Uranga je, da je Uranga pri-
pravil upor garnizije v Buenos
Airesu. Udar naj bi bili izvedli
včeraj, pa so bili voditelji prej
prijeti. Sinoči so oborožene stra-
že varovale poslopje vlade, mi-
nistrstvo vojske in druge važne
strateške točke v Buenos Airesu.

Leteči propagandni baloni ustavili letalski promet

Praga, 22. jan. Kakor poroča
agencija CTK, je ravnateljstvo
civilnega letalstva danes poslalo
biuroju mednarodne organizacije
civilnega letalstva brzojavko, v
kateri zahteva nujno posredova-
nje, da bi prenehalo spuščanje
balonov z letaki »svobodne Ev-
rope« nad Češkoslovaško. Te dni
so bile v letalskem prometu re-
šene motnje zaradi velikega šte-
vila takih balonov. Nočni letalski
promet v Češkoslovaško ne delu-
je že dva dneva.

Arabske države in OZN

Kairo, 22. jan. (AFP.) Genera-
lni sekretar OZN Dag Hammar-
skjöld je imel danes dopolne
daljši razgovor z generalnim se-
kretarjem Arabske lige Abdel
Halek Hasunom. Po sestanku je
Hasuna izjavil, da sta govorila
o Hammarskjöldovih predlogih
za pomirjenje napetosti med
Izraelom in arabskimi državami,
o nerešenih problemih, ki so jih
arabske države predložile OZN,
o položaju v Severni Afriki in
o načinu za boljše sodelovanje
med arabskimi državami in OZN.

Šolski odbori ne dobijo pomoči Letna skupščina Združenja profesorjev in učiteljev

Ljubljana, 22. jan. Letna skup-
ščina združenja učiteljev in pro-
fesorjev, ki je bila včeraj in
danes, je posvetila prvi dan svo-
jega dela šolski reformi in druž-
benemu upravljanju v šolah.
Uvodoma je Vlado Majhen pre-
deval o šolski reformi, s čemer
je seznanil delegate o temeljnih
teoretičnih osnovah šolske re-
forme.

uspešno delal v reformirani šoli.
Zaradi tega je predlagalo usta-
novitev pedagoške centra, ki
bi imel nalogo posredovati uč-
telstvu napredna pedagoška spo-
znavanja in ga usposabljal za
nosilca napredne pedagoške kul-
turne miselnosti na svojih šolah
in med ljudstvom. Tak pedago-
ški center je bil tudi ustanovljen
lansko jesen in dela pod zelo
težkimi materialnimi pogoji. Ime
le. eno samo učilnico, ki ni
opremljena s potrebnimi sodob-
nimi učili. Prav tako je bila
ustanovljena tudi komisija za
proučevanje šolskega, ki je bila ob
koncu lanskega leta preimenova-
na v zavod za proučevanje
šolskega.

ščina sklenila, da se bodo člani
združenja izpopolnjevali v spo-
znavanju vseh naših družbenih
in ekonomskih problemov.
Kar zadeva družbeno upravlja-
nje v šolah pa je skupščina ugo-
tovala, da je to doslej imelo pre-
malo pomoči od družbe. Saj ne
poznamo niti enega primera, da
bi na primer Socialistična zveza
ali katera koli druga organizaci-
ja, ki je svoje člane volila v
šolske odbore, od teh zahtevala
poročila o njihovem delu in se
zanimala za probleme in težave
šolskih odborov.

Pri razpravah o reformi našega
šolskega združenja učiteljev
zavzelo odločno stališče o potrebi
zgraditve enotne obvezne šole in
s tem dalo močno podporo vsem,
ki so študirali naš šolski sistem
in pripravljali prve predloge za
Zvezno skupščino. Združenje je
hkrati izvedlo akcijo, da se
ustvarijo temeljni pogoji za re-
formo obvezne šole. Pri tem je
zavzelo stališče, da je eno izmed
najvažnejših izhodov pri obrav-
navi šolske reforme vprašanje
učiteljskega kadra. Pretežni del
učiteljskega pri svojem šolanju ni
dobil dovolj strokovne in splošne
izobrazbe, s katero bi lahko

Skupščina je ugotovila, da o
reformi šolskega razpravljajo le
ozek krog prosvetnih delavcev in
le nekateri šolski odbori ter da
je treba o tem važnem vprašanju
razpravljati v širši javnosti.
Da bodo prosvetni delavci na-
čela šolske reforme tudi pravil-
no tolmačili in jo začeli postop-
oma tudi uveljavljati, je skup-

Tudi Libija bo nevtralna

Derna, 22. jan. (AP) Na prvem
zasedanju libijskega parla-
menta je kralj Idris dejal v
prestonem govoru, da se Libija
ne bo pridružila nobenemu blo-
ku. Kralj predlaga ustanovitev
kronskega sveta, ki bi vodil drž-
avo v primeru kraljeve smrti.
O tem svetu bo sklepal libijski
parlament 24. januarja.

Izreden uspeh naše oceanske linijske plovlbe

Swobodna plovlba »Jugolinije« ni izpolnila vseh pričakovanj — Precej nesreč na morju v lamskem letu

Lamsko leto je bilo za naše pomorsko gospodarstvo izredno pomembno. V tem času so bila ustanovljena tri nova oceanska podjetja »Atlantska plovlba« Dubrovnik, »Oceanska plovlba« Zadar, tako da jih imamo skupaj z »Jugolinijo« na Reki in »Slovenska plovlba« v Kopru zdaj pet. Prav tako je bila izvedena decentralizacija trgovske mornarice, kar je omogočilo na novo ustanovljenim podjetjem, da so začela z rednim poslovanjem. V domačih ladjedelnicah je naročenih deset tankerjev po 10.000 ton nosilnosti. Stitje od teh bodo izročeni investitorju, to je »Jugoliniji«, še letos. S temi tankerji bo okrepila »Jugolinija« svojo oslabljeno plovlno park za 40.000 ton. Na ta način bo v dobri meri nadoknadila tistih 18 ladij srednje tonaže in dva tankerja, ki jih je morala pre-

verno Ameriko so prepeljale 30 odstotkov tovora več in so imele za 29 odstotkov večji finančni uspeh kakor predlamskim, na progi s Severno Evropo 17 odstotkov več tovora in 14 odstotkov večji finančni uspeh, na sredozemski progi 25 odstotkov več tovora in 44 odstotkov večji finančni uspeh, na progi Daljnji Vzhod pa je bilo prav tako za 13 odstotkov več tovora in 100 odstotkov večji finančni uspeh. Skupni rezultat vseh petih prog je znašal v tovoru 42 odstotkov, v finančnem uspehu pa 39 odstotkov več kakor leta 1954.

V svobodni plovlbi pa je imela »Jugolinija« drugačne rezultate. Njene ladje so presegle plan prevoza samo na progi s Severno Ameriko, predvsem zaradi izrednega uvoza pšenice, do čim na ostalih progah plana ni so dosegle. Kljub temu pa je precej nesreč, ker ladje »Jugolinije« v svobodni plovlbi niso bile prostorninsko dovolj izkoriščene.

Naša oceanska motorna ladja »Dubrovnik«

dati ob priliki decentralizacije. V pomorskih krogih smatrajo, da bo »Jugolinija« z novimi velikimi ladjami, hitrejšimi in ekonomičnejšimi od starih, ki jih je predala drugim podjetjem, lahko prav tako uspešno in učinkovito delala kot prejšnje leto.

Zaradi povišanih vozarin finančni uspeh tudi tu za 25% večji, kakor leta 1954. Ta relativni uspeh v svobodnem prevozu (ne oziroma na doseženi finančni uspeh) je službeno obrazloženo z daljšimi relacijami, ki niso bile planirane tako, kakor so se med letom pojavljale. Vse kaže, da je prišlo do tega rezultata

Denes je bila v prostorih hotela »Javorinik« v Postojni V. redna skupščina Zdravnice tabornikov Slovenije. Skupščini je prisostvoval tudi član izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije dr. Jože Potrč, predsednik občinskega ljudskega odbora Postojna Jože Baša in sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov za občino Postojna tov. Zdravko Smrekar. Okrog 250 delegatov iz vse Slovenije je prišlo v svojih krogih na skupščino. Ze v soboto zvečer je bila v prostorni kinodvorane svečana premiera taborniškega filma z naslovom »Naše življenje«. Skoda je le, da film ni ozvo-

Naši taborniki so zborovali

čen zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Slavnostni nagovor je imel starešina združenja tabornikov Slovenije tov. dr. Jože Potrč, ki je v svojem govoru z lepimi besedami govoril o tabornikih, njihovih viogih ter vzgoji.

Iz poročila o delu združenja tabornikov je bilo razvidno, da taborniki s to skupščino zaključujejo nadvse pomembno leto, v katerem je slovenski narod slavil deseto obletnico osvoboditve, a taborniki pa peto leto delovanja svoje organizacije. Da bi se tesneje povezovali delo tabornikov na področju enega okraja so bili udeleženi taborniški svetovi, katerih naloga je, da skrbijo za delo na svojem območju. Skupščini pa je bil predložen v razpravo tudi pravilnik, kateri točneje določa funkcije teh svetov. Z dosedanjim delom so pokazali največ uspehov svetovi Gorenske, Zasavske in Primorske. V drugih predelih pa bo treba vse še bolj utrditi, ali pa celo na novo formirati, in sicer za Obmurje, Dolenjsko in Savinjsko dolino. Združenje tabornikov je bilo ustanovljeno 1951. leta in je imelo v tem letu 724 članov, sedaj pa ima že 5.445 članov.

Da bi seznanili tujino s svojim življenjem so poslali svoje taborniško glasilo »Tabor« tudi mednarodni organizaciji Rdečih sokolov ISM v Amsterdamu in dijaškemu društvu v Gorici. Taborniki si želijo večje sodelovanje s Planinsko zvezo, mnogo več konkretne pomoči od sveta za zdravstvo in socialno politiko in od sanitarne inspekcije, ki se pojavlja na terenu le v času taborniškega tabora. Zelo uspešna pa je bila povezava z zvezo športov Slovenije pri izvedbi skupne parade skozi Ljubljano. Ob zaključku skupščine so izvolili svojega starešino načelnika, starešinski svet in razsodišče Zveze tabornikov Slovenije. Za novega starešino je bil ponovno izvoljen tov. dr. Jože Potrč. I. S.

Nekaj o Novinarskem plesu 1956

Tajili bi, če ne bi povedali, da skoro vsak dan dežujejo na nas vprašanja, kako bo z letošnjim Novinarskim plesom, tembojli, ker — kot ti glasovi trdijo — v siceršnji poplavi raznih plesov je Novinarski ples vendar v vsej sezoni samo eden. Čeprav nas torej ločijo od prireditve skoro trije tedni, smo pa zaradi splošnega velikega zanimanja in ker čas res hitro beži, vendar že zdaj dolžni nekaj pojasniti.

Letošnji tradicionalni Novinarski ples bo na pustno soboto 11. februarja zvečer v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani in v stranskih gostinjsko-kavarniških prostorih ter bo brez dvoma tudi tokrat potrdil iz utrjenih sloves najpomembnejše in najprivlačnejše družabne prireditve sezone. Priprave za prireditve so že v polnem teku in v nekaj dneh bo Novinarsko društvo razposlalo vabila. Seveda bo pozneje po možnosti upoštevalo tudi prijavljene reklamacije, kar bo kljub temu, da je povpraševanje veliko, letos morda nekoliko laže, ker bomo imeli na letošnjem Novinarskem plesu prvič na razpolago tudi že novo udobno in okusno urejeno »zlato dvorano« za odrom. Na plesu bodo igrali trije priznani plesni orkestri: veliki plesni orkester Radia Ljubljana pod vodstvom skladatelja Bojana Adamovića, plesni ansambel pod vodstvom Srečka Dražila in plesni orkester Ronny 2 pod vodstvom inženirja Dančija Pestotnika. Plesni red, v katerem ne bo manjkala priljubljena četorka, bo vodil plesni mojster Jenko. Da ne bi bilo morda kakih bojazni glede ureditve in čistoče plesnišča — zlasti zaradi večernih oblač — sporočamo, da bo ke-

mična tovarna »Ilirija« iz Ljubljane tudi letos dala na razpolago svojo odlično parketno plesno in bo parket v veliki dvorani skrbno osnažen in očiščen. Isto podjetje bo v prvem nadstropju hotela tudi letos uredilo svoj kozmetični salon in damsko garderobo. Aranžma in dekoracija, ki bo seveda nosila pečat novinarstva, je spet prevzelo znano ljubljansko podjetje Aranžer — reklamni atelje Franc Merjasec z Miklošičeve 4, medtem ko bo potrebno lesno gradivo dobavilo Lesnoindustrijsko podjetje iz Ljubljane.

Vse miže in stoli bodo razvrščeni po točnem načrtu, z oznaka številke tako, da bo slehernemu gostu, ki bo nabavil vstopnico, zagotovljen prostor. Tovarna likerjev iz Ajdovščine »Fructal«, ki je gostom prejšnjih Novinarskih plesov že dobro znana, bo tokrat pripravila skupno z novinarji novo bombo presečenega svojih specialitet v razširjenem barju. Pooblaščen krogi izjavljajo, da bo baru ime »Alibi bar«. Pri tem je govora tudi o nekakih darilnih podjetja »Fructal«, ki bo zadrževanje v baru utegnilo podaljšati še bolj.

V ostalih hotelskih prostorih, ki bodo skrbno ozvočeni in primerno okrašeni, bo po stari prakti renomirani 50-letnik, hotel »Union«, nudil izbrana jedila in pijače po običajnih cenah. Pač pa bodo pri tem seveda upoštevali nekatere specialitete neobčajnega novinarskega menija. Hkrati pa seveda prireditelj na sploh ne bo mogla tudi preko navdve resnega dejstva, da bo tisti dan prav pustna sobota.

Sicer pa vsega vendar ne bi bilo dobro povedati že zdaj. Dodal bi samo še to, da bo Novinarsko društvo pravočasno začelo s prodajo vstopnic, o vsem potrebnem pa javnost sproti obveščala.

TEDENSKA TRIBUNA — prinaša Največje zanimivosti

Zagrebški Slovenci v Celju

Celje, 22. jan. Pod okriljem okrajnega sveta »Svobode« in prosvetnih društev v Celju sta sinoči v veliki dvorani Narodnega doma gostovala mladi ter mešani pevski zbor zagrebških Slovencev, ki se udeležujejo v slovenskem prosvetnem društvu »Slovenski dom« v Zagrebu. Pred nastopom pevskega zbora je zastopnik zagrebških Slovencev orisal delo in življenje Slovencev v Zagrebu. V imenu okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev pa je goste pozdravil Lado Lapajna. Ceprav repertoar slovenskih narodnih, umetnih »borbenih pesmi, ki sta jih izvajala obo zbor pod vodstvom Danila Daneva, ni bil zahtevnejši, se je gostujoči ansambel kljub temu predstavil s solidnim znanjem.

Zaključeno je posvetovanje o programu proizvodnje premoaga

Beograd, 22. jan. Na zaključku dvodnevne posvetovanja o programu proizvodnje premoaga, ki mu je prisostvoval tudi član izvršnega sveta Franc Leskovec, je Zveza rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov Jugoslavije danes izrazila stališče, da bi bilo potrebno domačo proizvodnjo premoaga vsako od naslednjih let povečati za povprečno 1.400.000 ton, tako da bi bila ob koncu programa dosežena skupna proizvodnja okrog 28 milijonov ton. Z ozirom na sklepe posvetovanja bi bilo potrebno predvideno proizvodnjo doseči s povečanjem proizvodnosti ter z izboljšanjem organizacije dela v premoagovnikih, nadalje z odstranjevanjem ozkih grl v proizvodnji s pomočjo modernejših metod odkopavanja in sodobnejše mehanizacije, kakor tudi z razširitvijo sedanjih zmogljivosti ter z odpiranjem novih premoagovnikov. Računajo, da bi to omogočilo proiz-

vodnjo, ki bi bila večja od ravnih potreb industrije, prometa in široke potrošnje, predvidenih v razdobju do 1963. leta.

V sklopih posvetovanja je poudarjeno, da naša država razpolaga z zadostnimi zalogi premoaga, kar predstavlja solidno podlago za vse podvige v krepitvi naše energetske bilance. Obenem poudarjajo, da bi bilo prihodnja leta potrebno spremljati razvoj proizvodnje premoaga ter to proizvodnjo vsklajevati z razvojem potreb, zlasti z ozirom na elektrifikacijo železnice ter čedalje močnejše uvajanje drugih energetskih virov, kot so plin in drugi. Prav tako poudarjajo, da bi bilo potrebno še posebej proučiti vprašanje asortimana premoaga v potrošnji, posebno pozornost pa posvetiti možnosti uporabe tako imenovanih odpadnih vrst premoaga.

Večer kompozicij študentov Akademije za glasbo

Resna stremjenja študentov kompozicije prinašajo sodove, ki so pri nekaterih prav razvesejivi. Najbolj skromen v melodičnem in stavkovnem oziru je France Lamprer (skladbe za fagot), Marjana Fajdige (skladbe za mladino imajo že svojstven obraz, so pa po vrednosti zelo različne, Marko Zigon — v hitrih temah konservativni (Sonatina za klavir), ki ustvari dobre virtuozne efekte in z melodičnimi posamični stavki močne kontraste. Burleska tematika Milana Štiblja je izvirna, ne pa vedno dobro obdelana; zdajnja njegovih »Seriš anekdot« kaže stagnacijo v gradnji. Darjana Božiča »Poeme lirique« za saksofon je melodično, običajno dobro zgrajen, hvalježno psan za solo instrument v zmerno modernem slogu. Ivo Povič in Alojz Srebotnjak sta se predstavila z najobsežnejšima skladbama večera in sicer prvi s sonato za flavto in klavir, drugi pa z »Allegro, koral in pasacaglia« za godalni kvartet. Srebotnjak je v primeri s skladbami, ki smo jih slišali doslej od njega, pokazal tu, da se je boril z obliko in s stavkom, tako da je tudi invencija zelo trpela. Predvsem se ne da pri komornem stavku izhajati brez polfonije, kar je glavna hiba tega kvarteta v prvih dveh stavkih in celo v pasacaglia, ki ima sicer dobro temo. — Petrič je predvsem v tematičnem materialu dosegel osebnostni izraz, kar je pri mladem skladatelju zelo pozitivno, izčisti je svoji moderni polifoni sarkav — in gradi stavke že s kar si-gurnim prijemom. Manjka mu še občutek za tematične kontraste, ki jih še nadomešča s kontrastom med polifonijo in homofonijo. V izpeljavi prvga stavka in v vsem drugem stavku je pa dosegel že visoko raven.

UVELJAVLJANJE SODOBNE GEOGRAFIJE V ZNANOSTI IN ŠOLI

Občni zbor slovenskega geografskega društva

Ljubljana, 22. jan. V navzočnosti geografov iz vse Slovenije je so na današnjem občnem zboru Geografskega društva obravnavali dejavnost društva v preteklem letu. Le-ta se ne odraža le v uveljavljanju geografske vede v znanosti in šoli, temveč tudi v povezanosti stroke s prakso. V razpravi o poročilu podpredsenaika društva univ. prof. dr. Svetozarja Ilešiča so dali člani nekaj tehtnih predlogov za nadaljni razvoj društva in geografije pri nas. Ob zaključku so izvolili nov odbor s predsednikom akademikom univ. prof. dr. Antonom Melikom.

bolj pritegujejo oblastni organi in ustanove. Uspešno bodo lahko sodelovali tudi pri načrtovanju naselij, za kar pripravljajo zakonski osnutek svet za urbanizem LRS.

Prof. Ilešič je v poročilu poudaril, da je v zadnjih dveh letih naredilo društvo velik korak naprej. Predvsem je pomembno sodelovanje z urbani pr. pri regionalnem planiranju (n. pr. v Ljubljani in Pomurju), k čemer geografje vedno

Društvo je sodelovalo tudi pri izpolnitvi predmetnika geografije za srednje šole, tako da je zagotovljen neokrnjen pouk geografije Jugoslavije v osmem razredu gimnazije ter uveden kot fakultativni predmet tudi pri velikih maturi. To je uspelo doseči zato, ker so prosvetni organi videli družbeno vzgojni pomen geografske pouka za izobrazbo naše srednješolske mladine. Vzporedno si društvo prizadeva, da bi dvignilo raven geografske pouka. Posebna komisija je tudi že izdelala okvirni učni načrt za višje gimnazije, da bi postavili pouk na nove teme, v skladu s težnjami naše družbe in sodobne geografije sploh. Lotili so se tudi že podrobni učni načrtov za posamezne razrede, kar bodo zaključili do konca letošnjega šolskega leta. Nadalje proučuje odsek za geografski pouk tudi metodiko tega predmeta in uvajanje moderne metodine izobrazbe na univerzi in VPS. To nalogo so pričeli uresničevati že lani z izdajanjem Geografskega ozbornika, ki ga zdaj prejemajo vse osemletke, gimnazije in srednje strokovne šole ter profesorji in predmetni učitelji geografije.

V razpravi je govoril tudi prof. Melik, ki je dejal, da za obsežno delo primanjkuje aktivnih sodelavcev. Del članstva se ne udeležuje, prav tako pa tudi strokovno ne izpolnjuje. To velja zlasti za doberšdel profesorjev geografije na ljubljanskih šolah, medtem ko so mnogi geografi na podeželju zelo aktivni.

Iz vrst udeležencev je prišla tudi koristna pobuda, naj bi ustanovili med dijaški geografske krožke, v katerih bi popularizirali sodobno geografijo in poučevanje lokalne geografije v Sloveniji.

Izšli sta dve novi strokovni knjigi

Pravkar je izšla knjiga NIKOLE MERJASČE »PRIROČNIK ZA PRORAČUNSKO IN RAČUNOVODSKO POSLOVANJE PRI DRŽAVNIH ORGANIH IN USTANOVAH«. Priročnik je namenjen vsem uslužbencem v proračunski in računovodski službi za praktično izvajanje predpisov s področja proračuna in računovodstva. Predvsem bo koristen za pomočnike, ki nimajo dovolj izkušenj ali praktičnega znanja, prav tako pa tudi vsim tistim uslužbencem, ki se prvič pravilno za poljeje v podobno službo. Knjiga vsebuje 220-oddelne besedila, ki so razdeljena v računovodje in računovodske referente, ker imajo v tej knjigi zaje to vse snov iz teh področij.

Prava knjiga izšla knjiga EDVARDA KOKIČA »PRIROČNIK ZA DELO V EKONOMATU V DRŽAVNIH ORGANIH IN USTANOVAH«. Ta bo prav tako izšla v isti izdani. Priročnik je namenjen vsem uslužbencem v ekonomatu, ekonomom v državnih organih in ustanovah pa bo omogočila, da bodo laže obvladali svoje vsakdanje naloge. Priročnik prinaša vse predpisane obrazce za službo v ekonomatu kakor tudi tiste, ki niso predpisani, pač pa so se izkazali v praksi za potrebne. Natančno pojasnjuje, kako se nabavljati material in inventar, kako se z njim rakuje, kako je treba voditi evidenco, pač pa omogoča raznih knjižnih in podobnih stvari od tega, kako delati, 200-dinarjev in jo je mogoče naročiti pri »Birotehniku«, zavodu za organizacijo in napredek pisarniškega poslovanja, Zagreb, Bernslavčeva 18-III.

Prost izvoz sadja iz Egipta. Egiptovsko ministarstvo je financno in gospodarstvo je sporočilo, da bo mogoče v bodoče izvažati sadje in kikiriki brez izvoznega dovoljenja z edino izjemo, oziroma pozovom, da je izvoz podvržen državnim kontrolam ter mora biti plačilo izvršeno v valuti države kupca ali pa v močnejši valuti. V uradnem sporočilu navajajo, da je cilj tega ukrepa stimuliranje izvoza egiptovskega sadja. Srečič.

VELIKO POSLANSTVO SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Ljubljana, 22. jan. Danes je bila v dvorani Železniške dirke rekcije redna skupščina Zveze ljudsko prosvetnih društev za okraj Ljubljana oz. sedanega okraja Svoboda in prosvetnih društev za okraj Ljubljana. Kot gosti so bili na zvezi predsednik Zveze »Svoboda« in prosvetnih društev tovariš Ivan Regent in zastopniki okrajnih odborov SZDL, Ljudske mladine, Rdečega križa in Zveze žena. Predsednik okrajne Zveze Miha Berčič je podal obširno poročilo o delu Zveze in njenih društev. Razčlenil je splošno izobraževalno delo z matico tega dela Ljudsko univerzo v Ljubljani na čelu, delo dramskih ter pevskoglasbenih sekcij ter drugih ljudskoprosvetnih panog ter je obrazložil smernice za ljudsko prosvetno delovanje v okraju. Sledila je živahna razprava, ki se je udeležili tudi predsednik Zveze Svoboda in prosvetnih društev tov. Ivan Regent. Ta je izrazil soglasje z ugotovitvami v poročilu in s predloženimi sklepi. Ugotovila, da se daje v splošnem premalo važnosti ljudsko-prosvetnemu delu in njega finaniranju.

»Svobode« in prosvetna društva imajo veliko poslanstvo ter je njihovo delo enakovredno z vsem ostalim, n. pr. z delom v gospodarstvu. Tudi tako

Poročevalco

- UREJO JEJO:
BEROJE VOŠNJAK (glavni in odgovorni urednik)
FRANČEK DRENOVČE (mostranjski politika)
ALEKSANDER JAVORNIK (gospodarstvo)
VUSAN BRNČIČ (muranjski politika)
VILAN ERCA (kulturni)
STAMP ITPAR (sport)
Za delo:
BORIS KEMAR

NAJLEPŠE ILUSTRACIJE objavlja revija »TOVARIS«

Po uspehu s filmom »Njih dvojica« je ZORZ SKRIGIN za podjetje »Avala film« posnel celovečerni igrani film »Potraga«, za katerega sta scenarij napisala Slobodan Glumac in Tošo Popovski. Film bo značilen po svoji razgibanosti, saj zgodba pripoveduje o zasledovanju specialne beogradske policije in gestapa ilegalne uskarne, ki je delala na področju okupiranega Beograda. V glavnih vlogah so nastopili Ljubisa Jovanović, Vasa Pantelić, Joža Rutčić, Ivo Jakšić in Milena Stankić. Film je snemal Vajbor Andrejević, a scenograf je bil Milan Vasić. Film bomo videli v letošnji sezoni v naših kinematografih, a brez dvoma bo nastopil tudi v konkurenci na domačem festivalu v Pulju.

film • film • film • film • film

Do poljskih ateljejevih

Od časa do časa bomo skušali seznaniti naše bralce s filmskimi proizvodnjami posameznih dežel, da bi tako počasi dobili vsaj v glavnem začetno podobo filmskih prizadevanj posameznih držav. Nagrada za režijo Alexandru Fordu za film »Petorica iz Barske ulice« je vzbudila v svetu močno zanimanje za poljsko filmsko proizvodnjo, a »Film Poljski«, poljsko državno podjetje je dobilo s to nagrado priznanje, ki ga po pravici zasluži.

Poljski film ima bogato tradicijo, čeprav bolj po kvantiteti kakor po kvaliteti. Prve filme so namreč začeli na Poljskem snemati že 1908. leta in jih do druge svetovne vojne posneli okoli tri sto. Resda med njimi ni bilo posebno mnogo umetniško prepriljivih del, vendar je v tem obdobju med obema vojnama zrasla skupina mladih ustvarjalcev, ki so na pobudo režiserjev

Alexandra Forda in Wanda Jakobovskih ustanovili grupo neodvisnih filmskih delavcev. Ta skupina je bila s svojimi filmskimi delom prestopila v bojih s tedanjo državno cenzuro, a dela je film »Končno pridemo« režiserja Alexandra Forda, ki je dokazal, da so poljski filmski delavci sposobni ustvariti odlična filmska dela.

Prav se je poljska filmska proizvodnja razmahala šele po osvojitvi, ko je bilo 1945. leta ustanovljeno podjetje »Film Poljski«. Princip, ki so si ga postavili že ob ustanovitvi, je bila kvaliteta. In dejansko so v zadnjih petih letih dali svoji domovini in svetu sedem ali osem filmov, ki pomenijo velik umetniški uspeh. Poleg tega so zasloveli poljski dokumentaristi, o katerih meni francoski filmski zgodovinar George Sadoul, da sodijo med najboljšie v Evropi. Raven dokumentarnega filma so dokazali že s filmom »Var-

šava obtožuje«, a smer mu je že 1943. leta nakazal Alexander Ford, ki je v okviru filmske produkcije, katere se je ustanovila pri poljski armadi, ki se je formirala v Sovjetski zvezi, posnel dokumentarni film »Majdanek — koncentracijsko taborišče«.

Kako si poljski filmski delavci zanišljajo poslanstvo svojega filma, je kot prva po vojni pokazala Wanda Jakobovska s svojim filmom »Poslednja etapa«, ki so ga posneli l. 1948. Ime Wanda Jakobovska in Alexandra Forda je za lepo vrsto let med prvimi v poljskem filmu. Poleg

poljski zgodovini in herojem borbe proti nacizmu. To je vsebinsko nasprotje kozmopolitsko umerjenim predvojni poljskim filmom, ki niso imeli svetu nič povedati o lastni zemlji in poljskih ljudeh.

Ob ustanovitvi poljske državne filmske proizvodnje so seveda mislili takoj tudi na kader, ki je potreben poljskemu filmu. V Lodzu so ustanovili poljski filmski center, kjer deluje tudi akademija za filmsko umetnost, ki vzgaja filmske režiserje, igralce, scenariste, snemalce in ostali filmski kader. V okviru tega centra pa poleg drugega

Posnetek iz poljskega filma »PETORICA IZ BARSKE ULICE«, ki ga je režiral Alexander Ford in dobil za režijo filma predani v Cannesu ene izmed nagrad. Alexander Ford je poleg Wande Jakobovske utemeljitelj sodobnega poljskega filma.

filma »Poslednja etapa« sodi med njene velike uspehe tudi film o legendarnem poljskem heroju gen. Walterju Suierczewskem »Vojak zmage« (1953). Alexandra Forda je svet spoznal še pred Jakobovsko po nekaterih njegovih filmih, med katerimi moramo omeniti kot posebno mojstrstvo »Chopinovo mladost«, za katerega je Sadoul zapisal, da je eden najlepših glasbenih filmov, kar jih sploh pozna. Temu filmu je Ford dodal še »Veliko polonezo«, ki jo je naslonil po eni strani na poljske narodne pesmi, na drugi pa na revolucionarni leti 1830—1831. Njegov prvi barvni film je bil »Petorica iz Barske ulice«, odlično delo, ki zajema svojo tematiko iz borbe za človeka v težkih dneh obnove Varšave.

deluje tudi tovarna za filmske projektorje, kajti poljska kinematografija je stala takoj po osvojitvi pred odgovorno nalogo kinofikacije države.

Leta 1929 je bilo na Poljskem 727 kinematografov. To število se je do leta 1939 dvignilo na 789 kinematografov. Toda leta 1947 je bilo v Varšavi samo dvoje kinematografov, a po svoje državi kvečjemu petnajst. Vse ostalo so

Poljska filmska proizvodnja je orientirana k svoji zemlji, svojim ljudem in njihovim problemom, kakor seveda tudi

Jean Renoir, ki je preletoval svoje novi film »Ellena in moje«, je povedal ob začetku snemanja, da bodo film posneli približno v desetih tednih. V tem svojem govoru je povabil svoje sodelavce, med katerimi so Ingrid Bergmanova, Mel Ferrer in Jean Marais naj se lotijo dela s istim veseljem in priklonjenjem, v katerem je živel on, ko je pripravil zgodbo za film »Tigrin režiser«.

Pred »Oscarjem«

ANNA MAGNANI — nekdo jo je po premieri »Tetovirane rože« imenoval »Eleanora Duse našega časa« — je pomagala s svojo »soudičečo k zmagi neorealizma, saj je igrala glavno vlogo v Rosellinijevem filmu »Bim — odprta mesta« in nato še v nekaterih drugih. Jean Renoir si jo je izbral za nosilko glavne vloge v svojem filmu »Zlata kočija« (odkoder je naša fotografija), a »Tetovirana roža«, kjer je nastopila s Burtonom Lancastrom, predstavlja njen največji dosedajni igralski uspeh.

Filmski svet s nestrpnostjo pričakuje vsako leto razdelitev »Oscarjev«. Vsi ljubitelji filma vedo, da je »Oscar« nagrada za največje uspehe v američkem filmu, ki ga podeljuje Akademija za filmsko umetnost v Hollywoodu. Ime je dobila čisto slučajno, kajti zlat kipec moškega z mečem v rokavi je bil sila podoben stricu tajnice nekega oddelka na tej akademiji. Ko ga je ta videla, je presenečena vzkliknila, da je čisto podoben Oscarju, njenemu stricu. In od tedaj se ga je prijelo enostavno ime »Oscar«. Nekateri pa menijo, da je dala nagradi ime Bette Davis.

Lep čas je veljala ta nagrada za največje priznanje v filmskem svetu nasploh. Toda zdajnja leta so se začele ponavljati nekatere pristranske odločitve in že lani so se zelo močno ogledali nekateri ameriški novinarji, ki so bili mnenja, da komisija ne dela nepristransko. Samo drobna misel od tej slavni nagradi: vse doslej ga n. pr. ni prejel največji genij filmske umetnosti Charles Chaplin; do lanskega februarja je morala nanj čakati ena največjih igralk šestdesetletne zgodovine filma — Greta Garbo. Podobnih ne razumljivih pomanjkljivosti pri razdeljevanju »Oscarjev« bi lahko našli še več.

»Oscarjev« razdelijo na poseben svečanosti vsako leto februarja. Lani so prireditve prvič prinašale tudi televizijske postaje. Seveda je vsako leto po vsej Ameriki, pa tudi drugje po svetu precej živahni debat in ugibanj o podelitvi nagrade. Letos pa so lastniki ameriških kinematografov ustanovili posebno nagrado, ki so ji ljudje vzdeli pridevek »napovednik Oscarjev«. Namenjena je onim igralcem in filmskim ustvarjalcem, ki so pokazali poseben uspeh v filmskem ustvarjanju in najbolj uspešnemu filmu. Ker bomo na tej naši strani lahko zadnje dni februarja sil

rilo trideset milijonov obiskovalcev kinematografov. Razpisali bi se lahko zelo široko o ugibanjih za »Oscarjev«, vendar naj tokrat omenimo le zanimivo podrobnost iz teh ugibanj. Lepo število glasov zatrjuje, da mora po vseh merilih dobiti letošnji »Oscarjev« za senco vloge italijanska igralka Anna Magnani za svojo vlogo v »Tetovirani roži«, kjer je bil eden igralk Burt Lancaster. To bi bilo v zgodovini »Oscarjev« velik dogodek, kajti dobila bi ga ne-ameriška igralka, a »Oscar« je v bistvu namenjen američkim filmskim ustvarjalcem. Vkljub temu pa ne bi bilo to nič čudnega, saj vsi kritiki zatrjujejo, da v američkem filmu že dolgo niso srečali tako polnokrvne kreacije, kakor je vloga Anne Magnani. Hkrati zatrjujejo, da film »Tetovirana roža« ne sme biti zadnja vloga te velike igralk v američkem filmu, pa se istočasno tudi že vprašujejo ali ima ameriška filmska proizvodnja vlogo, ki bi bila vredna, da jo ponudijo tej umetnici.

MEL FERRER, mož priljubljene Audrey Hepburn, bo temeljito izkoristil svoje bivanje v Parizu, a francoski film tudi njega. Hkrati namreč nastopa v dveh filmih: pri Renoiru in pa v filmu režiserja Maxa Ophulsa »Les Montparnoses«, v tem filmu nastopila poleg Françoise Arroul, trenutno najbolj zaposlena francoska igralka. Za oko bosta oba igralka zanimiva par, kajti Mel Ferrer meri 186 cm, a Françoise 157 cm...

ANATOLE LITVAK se pripravljajo, da bo nekdo ameriško družbo posnel v Evropi film »Anastasia«, ki se opira na istoimensko drsko delo, ki doživlja v Parizu v gledališki veliki uspehi. V gledališču je v glavni vlogi nastopila Julietta Gréco in in vsi so pričakovali, da bo tudi njel zaupal glavno vlogo v filmu Litvaku pa se je odločil za Ingrid Bergmanovo. Tako bo nekdanji v Hollywoodu slavna igralka po svojem odhodu iz metropole ameriškega filma prvič nastopila sodelavca v američkem filmu, pa li ne bo treba stopiti na tla ZDA, kamor — kakor je povedala — nima nobenega namena več potovati.

RITA HAYWORTH se je vrnila v New York, kjer ima polne roke dela s pripravami na proces z družbo Columbia, katero toži, ker je samovoljno pretrgala pogodbo, ki jo je igralka in pisateljka sklenila s njo za nekaj let. Vse kaže, da je Columbia dovolj skandalo, ki jih vedno zvoja povzroča ta igralka, ki je bila pred leti poročena z Ali Khanom, sinom bogatega pakistanskega vaskega poglavarja Aga Khanom.

V filmu režiserja Charlesa Bracketta »Deleto« v zamaskovanih klicu, nastopa v glavni vlogi angleška igralka Joan Collins.

še prej pa z režiserjem in igralcem Orsonom Wellesom. Iz prvega in drugega zakona ima po eno hčerko, a iz tretjega z Dickom Hamesom tretjega otroka. Pred meseci je na vsem lepem zapustila svojega tretjega moža, vrnila prvega otroka Orsonu Wellesu, drugega Ali Khanu, a s tretjim ostala v Parizu in vsi so začeli širiti vesti, da si je zopet začela biti princesa Khan...

ZADNJE DNI DECEMBRA podelijo v Franciji za uspehe na področju kratkega filma dve nagradi: prva nosi ime po pisatelju Louisu Lumiereju, druga po Emihu Cochu. To so najvišja francoska priznanja za domači kratki film. Za lanskotako delo sta prejela Lumierovo nagrado Jacques Baratier in Jean Valgère za film »Paris ponči«, a Cohlovo nagrado Henri Gruel za svoj animacijski film »Potovanja Badalouja«.

FILM »LOLA MONTESS«, ki ga je režiral Max Ophuls, a je glavno vlogo igrala Martine Carol, je doživel 2. decembra svečano premiero v velikem američkem kinematografu Cinema Warman. Film je bil zelo tople sprejet, premieri so prisostvovali številni filmski ljudje, a kritika je spisal, da tožer. Bratine Carol ni samo lepa, temveč tudi dobra igralka.

RALPH HABIL, ki si je pridobil v francoskem filmu ime s svojimi psihološko poglavljenimi filmi (tedaj) je bil zanimiv in etično pomemben film »Moje v beleno«, ki obravnava problem odnosa zdravnika do bolnika in problema družine mladih zdravnikov na področju je začel pripravljati za snemanje »Zakon čest«, ki se bo imenoval »Zakon čest«. Zgodba je povzeta po romanu Augusta Le Bretona, a glavne vloge bodo igrali Silvana Pampanini, Raymond Pellegrin, Fernand Ledoux in Roland Lesaffre.

NEKAJ ZANIMIVIH STEVILK o francoski filmski proizvodnji lanskega leta. Vsega skupaj so posneli 108 filmov (poročamo samo o celovečernih, kajti seznam kratkih filmov presega število 400). Od tega je bilo 75 filmov čiste domače proizvodnje, a 33 koprodukcij. Lani so francoski filmarji izdelali 100 filmov, postavili francoski javnosti vprašanje koprodukcij, kajti te so se predlani tako razpade, da so — če bi šlo tako naprej — rama razširila ogroženo proizvodnjo čistih domačih filmov. Klade, da se je vodstvo francoske filmske proizvodnje vendarle ustavilo ob tem glasu in začelo nekoliko bolj

trezno premišljati ali kaže tako na široko odprta vrata koprodukcij, kakor se jih odpirali zadnja leta. Največ koprodukcij seveda odpada še vedno na italijanskega partnerja — kar 21. Med vsemi posnetimi filmi je bilo 34 v barvah (kar je v odličnem razmerju), a v po nekih skemah (8 Cinépanoramis, a Cine-

Sophia Loren, lepota italijanskega filma, ni samo lepota, kakor mnogo njej podobnih v filmskem svetu, temveč znana tudi igralka. Edaj se je tudi ona vdira američkim ponudbam in slednja podpisati pogodbo v Hollywoodu. — Naša slika je iz filma »Lepa deklica«, kjer se z njo že nastopili Vittorio de Sica, Paolo Stoppa in Yvonne Sanson. Film je režiral Marie Camerini.

uničili okupatorji. Leta 1950 je Poljska lahko že postavila s prvih uspehom v kinofikaciji, saj je tedaj delovalo 1211 stalnih kinematografov in okoli 1000 potujočih, ki so bili namenjeni predvsem zaostaiim kmečkim predelom. Leta 1938 so prodali vse leto nna Poljskem 45 milijonov kinostopnic, leta 1950 pa 125 milijonov. Celotna kinematografija — to se pravi produkcija, distribucija in reprodukcijska kinematografija — so združeni pod enotnim vodstvom in tako se denar, ki cirkulira v distributivi in reprodukcijski kinematografiji, vrača v filmsko proizvodnjo. Tako si po tej poti ustvarjajo materialno podlago za razvoj svojega filma.

Generacija, ki jo predstavljata Alexander Ford in Wanda Jakobovska, je vzgojila poljskemu filmu nekaj kvalitativnih filmskih ustvarjalcev, ki so svoje znanje že dokazali s svojimi filmi. Ustavimo se le ob najpomembnejših. Rybkowski je 1951 posnel filma »Prvi dnevi«, v katerem je izpregovoril o težkih dneh, ki so sledili osvoboditvi in natožili vsemu ljudstvu nalogo obnoviti svojo strahotno prizadeto domovino; v filmu »Samotna hiša« pa je postavil spomenik borcem proti nacizmu, ki so bili pripravljani na vse štrve in marsikateremu sploh ne vedo imena. S približno isto tematiko sta napolnjena filma »Prepovedane pesmi« režiserja Buczkowskega in »Jekleno srce« režiserja Januszkevskega. Najboljša filma s tematiko odpora pa sta brez dvoma »Drugi bodo prišli za namie režiserja Bohdziewicz in »Varšava — neukročeno mesto« istega režiserja. Nekaj časa je pomagala Poljakom v osvajanju filmske tehnike ekipa franc. strokovnjakov s snemalcem Jeanom Isnardom na čelu. Ta ekipa je sodelovala tudi pri snemanju filma o žuljenju poljskega skladatelja Moniuszkega »Premiera v Varšavi«, ki ga je režiral tudi Rybkowski. Iz akademije v Lodzu so Poljaki poleg drugih filmov dobili tudi zelo dobro delo »Koča in srce«, ki ga je režiral Leonard in obravnava stan. problem v razdejani Varšavi.

NOV RENOIROV FILM

la v Renoiru režiji. Renoira je namreč spoznala, ko je Hollywoodski producent nameraval posneti film o Jeanu d'Arc, v katerem bi morala biti Ingrid Junakinja, a režirati ga je nameraval veliki mojster francoskega filma, ki je tedaj živel v Ameriki. Načrt je padel v vodo, »Ker moram, da sem moral dvakrat iztakati, da bom snemala film z Renoirom. Dames sem srečna, ker gledam tako jaz, kakor moji tovariši, in tudi, dragi Renoir, enega največjih režiserjev našega časa.«

PRIPRAVLJAJO-SNEMAJO

ma Scope, 3 Vista Vision in 1 Total Vision).

YVES MONTAND, znani francoski igravec, a svoji domovini verjetno še bolj smak kot pevec francoskih časopis (popovki), je odpoval v sovjetsko zvezo, kjer bo priredil pevsko turnejo. Tako, ko se bo vrnil zopet v domovino, bo nastopil poleg Silvana Pampanini in »Lepa deklica«, ki ga bo režiral znani italijanski neorealistični režiser Giuseppe de Santis. Seveda pa je postavil pogoj, da bo kosoval snemanje in sfigična snemanja filma, v katerem šeli za vsako ceno sodelovati. To je namreč »Lov na čarovnice«. Zanimivo da bila scenaristinja Millerjevem odskrem delu za ta film Jean-Paul Sartre, idejni oče eksistencializma. Film bo režiral Raymond Rouleau.

»GIANT« JE BIL zadnji kmed treh filmov, v katerih je v svoji kratki igralski karieri nastopil James Dean, največja nada ameriškega filma, ki se je po nesreči med snemanjem tega filma z avtomobilom. Film je za družbo Warner Bros. režiral George Stevens. Poleg Jamesa Deana sta igrala Elizabeth Taylor in Rock Hudson.

»DEKLETO« Z ZAMETASTEM KRILUČEM je film, ki govori o enem najbolj pomembnih in hkrati skrivnostnih zavilih umorov v Ameriki, namreč o umoru arhitekta Stanforda Whitea. Ki je postal žrtev ljubosumnega močveca leta 1909. Film, ki je posnet v Cine-mascopu, je režiral Charles Brackett, a glavne vloge so igrali Robert Gray, angleška igralka Joan Collins in Ray Milland. Joan Collins se vedno krepkeje uveljavlja v karakternih vlogah, seveda je še pred leti veljala za »angleško Marilyn Monroe«.

AMERIŠKA EKIPA pod vodstvom režiserja Edwarda Dmytrykja je v Savojških Alpah snemala film »Gora« Zgodba pripoveduje o dramatičnem reševanju in nasmešenih stec, ki ga vodita dva brata-gorska reševalca. Glavni vlogi sta igrala Spencer Tracy in Robert Wagner. Ker se film posnel po sistemu Cinemascope so izdelali za potrebe te ekipe posebno prenosno in lahke cinemascope kamero.

RENE CLAIR, ki sodi danes med one režiserje, ki so s svojim delom med obema svetovna vojnama postavljali trdna temelja sodobnemu francoskemu filmu, je bil za svoj prvi film »Vrhni menzuri« nagraden s DeLuzevo nagrado. Lani je prejel za svoj film »Vražji šenski Georges Clouzet«.

Igralci so voili

Volitve v Franciji so sicer že za nami, toda zaradi izredno velikega zanimanja za nje in ker se še vedno ne ve kdo bo novi predsednik francoske vlade, tudi naša reportaža ne bo prepozna. Naše bralce bo prav gotovo zanimalo to, da so pri zadnjih volitvah, kjer je bila udeležba izredno velika, tudi vsi francoski filmski delavci z velikim zanimanjem volili. Pa poglejmo nekaj posnetkov, ki jih je posnel reporter »Unifrance«.

GERARD PHILIPPE, naš dober filmski in gledališki znanec, je bil že zgodaj na volišču v Lycée Pasteur v kraju Neuilly sur seine.

Zakonec SIMONE SIGNORRET (spominimo se Tereze Raquin) in YVES MONTAND (Junak Clouzetovoga »Plača za strah«) sta glasovala v I. okraju Pariza.

Nadurjena mlada igralka JEANNE MOREAU je vzela volitve zelo resno. Volila je v sedmem okraju v ulici Vanneau.

MARTINE CAROL in njen mož režiser CHRISTIAN JACQUE stanejeta v šestem okraju Pariza in sta tako glasovala v Lycée Molliere.

JEAN MARAIS, ki je lani snemal v volišču, je glasoval na volišču občine Marne la Coquette.

